

Donorkinderen. Lieke van der Pol confronteerde de gynaecoloog die haar biologische vader bleek

‘Hij vond mijn theorie onwaarschijnlijk omdat ik niet op hem leek, dat was pijnlijk’

Na een lange zoektocht ontdekte de Nederlandse Lieke van der Pol dat een gynaecoloog haar biologische vader is, terwijl haar ouders dachten dat ze samen een kind hadden gekregen. ‘Het is heel pijnlijk allemaal.’

RIK KUIPER

Dit was zo'n brief die je persoonlijk moest afgeven, vond ze. En dus reed Lieke van der Pol in het najaar van 2019 naar Gemert, een dorp in de Nederlandse provincie Noord-Brabant. Ze was zenuwachtig, herinnert ze zich, zenuwachtiger dan ooit. Nadat ze had geparkeerd in de buurt van het café dat hij uitbaatte, wandelde ze op de hoge hakken die ze voor de gelegenheid had aangetrokken naar de ingang. “Ik zoek Henk”, zei ze tegen de man die ze binnen trof.

Ze wachtte. En toen stond hij daar. Henk Ruis was kleiner dan ze verwacht had. Maar zijn blik herkende ze. Hij keek, zo zou ze later noteren, “alsof hij me uitdaagt voor een potje schaken”. Van der Pol schudde zijn hand, die bol en vlezig voelde. Daarna overhandigde ze hem de brief waarin ze de afgelopen dagen tot vervelens toe woorden had vervangen en komma's had verplaatst.

En hoewel Van der Pol opperde dat hij die misschien beter later kon lezen, zette Ruis zijn leesbril op en opende de envelop. Zijn ogen gleden over het papier tot ze ook de laatste zinnen bereikten, waarin ze hem de vraag stelde die haar al zo lang bezighield: “Bent u mijn biologische vader?”

Ruis keek haar aan, over zijn leesbril heen. “Ik neem snel contact met je op”, zei hij.

VRUCHTBAARHEIDSKLINIEK

In de Tilburgse halfopen woning waar ze met haar vriend Jeroen en haar twee kinderen woont, vertelt Lieke van der Pol (33) hoe ze Henk Ruis op het spoor kwam. Het is een belangrijk verhaal, vindt ze, want misschien zijn er meer mensen zoals zij. Mensen die denken dat ze het kind van hun vader zijn, maar in werkelijkheid in de vruchtbaarheidskliniek zijn verwekt met het zaad van een andere man. Van de gynaecoloog bijvoorbeeld.

Zelf kwam ze er pas een paar jaar geleden achter, na een zoektocht vol zweet en tranen. Die resulteerde vorige week in nieuws dat in Nederland landelijke aandacht kreeg - het nieuwsbericht waaruit bleek dat oud-gynaecoloog Henk Ruis tussen 1988 en 1992 bij ten minste drie van zijn patiënten donorkinderen verwekte met zijn eigen sperma, al dan niet met opzet.

Van der Pol is een van deze kinderen. Door naar buiten te treden, wil ze eventuele lotgenoten naar de waarheid leiden. Ze wijst erop dat ze hun DNA in een databank kunnen laten opnemen. Ook wil ze

laten zien hoe zij en haar ouders hebben geworsteld: toen ze van niets wisten, maar ook nu ze de waarheid kennen.

“Ze zijn blij dat ik er ben, maar hebben hier nooit voor gekozen”, zegt ze. “Door wat Henk heeft gedaan, heeft mijn moeder minder vertrouwen in andere mensen. En mijn vader voelt de noodzaak me vaak te vertellen dat hij van me houdt. Dat laatste vind ik fijn. En toch is het heel pijnlijk allemaal.”

Haar twijfels kwamen vroeg, vertelt Van der Pol. Ze groeide op in Handel, een klein dorp in de Nederlandse provincie Noord-Brabant “waar iedereen elkaar kent”. Haar vader was timmerman, haar moeder deed huishoudelijke ondersteuning in een verzorgingstehuis. Hoewel de opvoeding liefdevol was, zat Van der Pol nooit echt lekker in haar vel. Al op de basisschool be kroop haar het gevoel dat ze anders was dan de andere gezinsleden. “Ik trok mezelf vaak terug”, zegt ze. “En ik hield van andere dingen dan mijn ouders en mijn zusje. Schrijven bijvoorbeeld.”

Haar favoriete sprookje was *Het lelijke eendje* van Hans Christian Andersen. “Een verhaal over een eenling in een groep. Het ging over mij, al had ik dat als kind niet in de gaten.”

Het bleef bij onbestemde gevoelens,

totdat haar moeder een opmerking maakte waardoor bij Van der Pol alle alarmbellen afgingen. Ze vertelde dat haar dochter “uit een reageerbuisje kwam”. “Toen ik vroeg of ik wel van papa was, zei ze dat ik me geen zorgen hoefde te maken. Maar ik was daar niet zo zeker van. En dat voelde ze. Daardoor groeiden we verder uit elkaar.”

De tijd verstreek, de onrust bleef. En dus besloot Van der Pol op onderzoek uit te gaan. Ze benaderde de kliniek waar haar ouders destijds voor hun vruchtbaarheidsbehandeling hadden aangeklopt. Het ‘eenregelige antwoord’ dat ze ontving, heeft ze niet meer in haar bezit.

“Het kwam erop neer dat ik gewoon een kind van mijn vader ben”, zegt Van der Pol. “Ik vond het schimmig dat ik op zo'n belangrijke vraag zo'n eenvoudig antwoord kreeg, zonder verwijzing naar enig onderzoek.”

Toen ze een paar jaar later zelf kinderen kreeg, schreef ze zich op advies van haar psycholoog in bij een DNA-databank. En jawel, na een paar weken zag ze in de app van MyHeritage dat ze een match had. Ene Anka bleek familie van haar, een nicht of een achternicht. Van der Pol had haar naam nooit eerder gehoord. Ze bestudeerde de stamboom die Anka had samengesteld. En daarin stuitte ze op een

achternaam die ze vaker gehoord had: de achternaam van de gynaecoloog van haar moeder.

Ze googelde hem. Vond een foto. Bekeek die. En voelde toen hoe de paniek bezit van haar nam. Paniek die weken aan zou houden, zegt ze. Paniek die haar soms verlamde, maar soms ook het duwtje gaf om in actie te komen, om te doen wat ze moest doen: de waarheid achterhalen.

STAMBOOM

Het leek Lieke van der Pol geen goed plan haar ouders op hetzelfde moment met haar bevindingen te confronteren. Wie weet had haar moeder een affaire gehad met Henk Ruis en vermoedde ze altijd al dat haar dochter van een andere man was. Daarom zorgde Van der Pol dat ze alleen met haar moeder was. Aan de keukentafel toonde ze haar een post-it waarop ze twee namen had gekrabbeld: die van Anka en die van Henk.

“Ken je deze mensen?” vroeg ze. “Henk wel”, antwoordde haar moeder. “Die ander niet.” Van der Pol begon uit te leggen dat ze haar DNA in de database had gestopt en dat Anka in haar stamboom stond. Ze pakte haar telefoon erbij en liet de app van MyHeritage zien. Kijk, daar stond haar naam, Anka moest dus familie zijn. Haar moeder begreep het niet. Van der Pol legde het een tweede keer uit. En derde keer. Toen daalde het nieuws in.

“Maar hij zei dat je van papa zou zijn”, stamelde haar moeder.

De uitslag van het verwantschapsonderzoek verraste haar niet. En toch werd Lieke van der Pol overmand door woede. “Ik worstelde met existentiële vragen”, zegt ze daar nu over. “Mijn ouders wilden een kind met het zaad van papa. Als dat niet gelukt was, waren ze waarschijnlijk gestopt met proberen. Ik hoor er dus niet te zijn.”

Ze schreef die brief aan Henk Ruis, bracht hem langs in zijn café en wachtte op antwoord. Dat kwam, al was het niet wat ze ervan gehoopt had. Aan de telefoon vertelde Ruis dat hij het een onwaarschijnlijk verhaal vond. Maar vooruit, hij stemde in met een gesprek.

Opnieuw trok Van der Pol naar Gemert, waar Ruis haar vertelde dat hij het dossier had gevonden. Daarin stond zwart op wit dat hij op 14 maart 1988 het zaad van haar vader bij haar moeder had ingebracht. “Hij vond mijn theorie ook onwaarschijnlijk, omdat ik niet op hem of zijn kinderen leek. Dat was pijnlijk, want ik herkende wel iets van mezelf in hem. Ook zei hij dat

In een spermabank wordt donorzaad opgeslagen. Het wordt gebruikt voor kunstmatige inseminatie.

© GETTY IMAGES

De uitslag van het verwantschapsonderzoek verraste Lieke niet. En toch werd ze overmand door woede. 'Ik worstelde met existentiële vragen.' © LINELLE DEUNK

hij ooit de beweeglijkheid van zijn sperma had laten onderzoeken en dat die zeer laag was. Dat hij zelf vier kinderen had gekregen was een wonder."

Toch arriveerde niet lang daarna een envelop met het resultaat van het DNA-onderzoek. Henk Ruis was "met een zekerheid van 99,999 procent" haar biologische vader. En dus reed Van der Pol opnieuw naar Gemert. "Ik kreeg cola, Henk dronk bier", zegt ze. "Toen ik hem de brief liet zien, zei hij dat hij het nu moeilijk nog kon ontkennen."

WEL OF GEEN OPZET

Hoe de moeder van Lieke van der Pol zwanger raakte van Henk Ruis is nog altijd onduidelijk. In een e-mail die hij op 11 februari 2020 aan Van der Pol stuurde schreef de oud-gynaecoloog dat hij in 1987 was overgestapt van vers zaad op ingevroren donorzaad.

Maar hij bekende ook dat dat niet bij

'Mijn ouders wilden een kind met het zaad van papa. Als dat niet gelukt was, waren ze waarschijnlijk gestopt met proberen. Ik hoor er dus niet te zijn'

LIEKE VAN DER POL
DONORKIND VAN OUD-GYNAECOLOOG

iedereen het geval was geweest. "Er waren enkele vrouwen die, deels elders, al enkele jaren zonder succes behandeld waren met ingevroren donorzaad", schreef Ruis. "Op verzoek van deze vrouwen heb ik hen behandeld met vers zaad. Aangezien de donoren allemaal liepen in het invriessysteem, heb ik hiervoor mijn verse zaad gebruikt."

Hij benadrukte dat hij niet kon achterhalen of zijn sperma op de dag dat haar moeder de kliniek bezocht in het laboratorium aanwezig was geweest. De dossiers van de betreffende vrouwen waren "op hun verzoek" vernietigd. En zou zijn zaad er zijn geweest, dan nog kon hij niet verklaren hoe dat aan het sperma van haar vader was toegevoegd. "Er is in ieder geval geen opzet in het spel geweest."

Die verklaring wijkt af van de verklaring die Ruis vorige week gaf, toen naar buiten kwam hij tussen 1988 en 1992 met zijn eigen sperma minstens drie kinderen

verwekte bij vrouwen die hij behandelde. De oud-gynaecoloog ontkende opzet en verwees in *de Volkskrant* naar "de primitieve laboratoriumfaciliteit" waarover hij destijds beschikte. Mogelijk was zijn eigen zaad, dat daar aanwezig was voor experimenten met de invriesprocedure, verwisseld of vermengd geraakt met het zaad van anderen.

Het klopt allebei, zegt Ruis desgevraagd. In de "algemene behandelingen" heeft hij nooit bewust zijn eigen sperma gebruikt. De DNA-matches met Van der Pol en twee anderen kwamen dus echt een verrassing voor hem, zoals hij vorige week al zei.

De twee vrouwen over wie hij in die e-mail schreef, vallen in een andere categorie. Dat waren bekenden van hem, zegt hij, "vrouwen die dichtbij me stonden". Ruis stelde destijds zelf voor zijn eigen verse zaad te gebruiken en de vrouwen zouden daarmee hebben ingestemd. Of uit die behandelingen ook zwangerschappen zijn ontstaan, wil de oud-gynaecoloog omwille van de privacy niets zeggen. Wel laat hij weten dat hij zoiets met de kennis van nu niet meer zo zou doen. "Je moet je privé en de behandeling gescheiden houden."

Gelooft Lieke van der Pol de verklaringen van Ruis? Ze denkt er even over na. En dan geeft ze een antwoord dat illustreert hoezeer ze met de kwestie worstelt. "Ik heb ervoor gekozen het te geloven", zegt ze. "Want als dit niet de waarheid is, dan stam ik af van iemand die smerige leugens vertelt. Dat kan ik niet verkroppen. Daarom geloof ik hem. Voor mijn eigen gemoedsrust."

BIOLOGISCHE VADER

De missie van Lieke van der Pol nadert het einde. Ze vond haar biologische vader. Ze maakte kennis met zijn kinderen. Ze haalde hem over zijn DNA af te staan aan de database van Fiom. Ze vond mede daardoor nog twee kinderen die met zijn zaad verwekt waren. En ze zorgde dat zijn naam naar buiten werd gebracht, waardoor ook andere dolende zielen mogelijk hun biologische vader vinden.

Van der Pol heeft geen spijt, zegt ze. "Ik weet nu dingen die niet leuk zijn, maar ik voel me wel vrij." De gedachte dat ze er eigenlijk niet hoort te zijn, houdt haar de laatste tijd minder bezig, al kan ook meespelen dat ze zelf kinderen heeft. "Dan ben ik er in ieder geval voor hen."

Tussen haar en haar ouders is meer begrip ontstaan, sinds duidelijk is dat ze een andere biologische vader heeft. "Eerst was er frictie omdat ik dingen op een andere manier deed dan zij. Nu snapt iedereen waarom dat zo is. We verwachten niet meer van elkaar dat we veranderen."

En het contact met Henk Ruis? Dat verloopt moeizaam, zegt ze, omdat de oud-gynaecoloog niet openstaat voor contact. Een paar maanden geleden leverde ze nog een brief bij hem af, waarin ze schreef dat ze hem graag beter wilde leren kennen en dat hij altijd welkom was bij haar.

"Hij heeft daar nooit op geantwoord", zegt ze. "Daarom heb ik hem onlangs laten weten dat ik het heb opgegeven."